

Ainekava

Lähiajalugu III

30 nädalatundi

Klass: 12. klass	Tunde nädalas: 2
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr. 5
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4021/2m_lisa5.pdf#

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus Gümnaasiumi ajalooõpetuses tähtsustatakse probleemikeskset käsitlust, väärtustatakse kultuurilist mitmekesisust, sh kujundatakse mõistmist, et mitmekesisus on ühiskonna rikkus ja arengu tingimus.

Õppijat suunatakse uurimise, arutluse ning analüüsi kaudu looma seoseid ja tegema järeldusi, kujundama isiklikku suhtumist ning põhjendama seda argumenteeritult. Kriitilise mõtlemise kujundamiseks käsitletakse erinevaid allikaid jt õppetekste, mis annavad ajaloosündmustele hinnangu erinevast seisukohast lähtudes.

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo- ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, eri inimesed ning paigad. Selle kogemuse ühendamisel koolis õpituga kujuneb õpilasel järk-järgult arusaam ajaloost.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. analüüsib ajalooperioodide iseloomulikke tunnuseid, vaimulaadi ja erinevuste põhjusi, mõistab ja analüüsib ajaloolise arengu jätkuvust ja muutuste põhjusi, mõistab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis ning üksiksiku valikute ja otsuste tähtsust inimkonna ajaloo kujundamisel;
2. analüüsib Eesti ajalugu Euroopa ja maailma ajaloo kontekstis ning mõistab vastastikuseid seoseid;
3. mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna kujunemise ajaloolist tausta, tunneb ära mineviku mõjutusi;
4. mõistab, et inimeste eluviisi, väärtushinnanguid ja ühiskonnaelu mõjutavad religioon ja ideoloogiad, mõistab teaduse ning kultuuri arengu ja tehnoloogiliste muutuste mõju ühiskonnale ja nende vastastikuseid seoseid;
5. mõistab suurriikide mõju maailma majandusele ning poliitikale eri ajastuil, analüüsib riikidevahelist koostööd ja konfliktide lahendamise viise;
6. analüüsib demokraatlike ja mittedemokraatlike riikide arengu põhijooni;
7. mõistab ajaloosündmuste ja -protsesside erineva tõlgendamise põhjusi ja tagajärgi, analüüsib kriitiliselt infot, eristab fakti arvamusest;
8. tunneb inimkonna kultuurisaavutusi ja mõistab kultuuri järjepidevust;

9. mõtestab enda rolli kultuuri kandjana ja kultuuripärandi säilitajana, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kultuuri rolli enesemääratlemises;
10. mõistab inimtegevuse ja keskkonna vastastikust mõju.

Hindamine

Ajaloo õpitulemuste kontroll ja hindamine sisaldab suulist ning kirjalikku küsitlust, tööd allikmaterjalidega ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusväärsuse üle otsustamist. Arutluse puhul hinnatakse kirjutise vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, analüüsi, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
Õpilane:		
mõistab inimese, ühiskonna ja kultuuri olemuslikke seoseid erinevatel ajaloo perioodidel, analüüsib väärtushinnangute ja väärtusruumi muutumist ajas	Ühiskondlikud liikumised ja ideoloogiad: sotsialism, liberalism, noorsooliikumine, kodanikuõiguste liikumised, keskkonnakaitse. Ühiskondlike liikumiste ja ideoloogiate avaldumine kultuuris. Muutused eluolus: naiste emantsipatsioon, sport, mood, massikultuur, kodumasinad. Teaduse ja tehnika areng: autoajastu, raadio, televisioon, arvuti, internet, kosmoseajastu. Kultuurivaldkondade arengu iseloomulikud jooned: kunst, kirjandus, arhitektuur, muusika. Mitmekultuurilisuse kontseptsioon. Poliitiliste olude mõju Eesti kultuurile ja eluolule.	ÜLDPÄDEVUSED sotsiaalne ja kodanikupädevus - teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; suutlikkus mõista globaalprobleeme, võtta kaasvastutus nende lahendamise eest; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, leiab sobivad teabeallikad, planeerib õppimist ja järgib seda plaani, seostab omandatud teadmisi varem õpituga LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – kujuneb kultuuriteadlikuks inimeseks, mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumise laadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud

		elupraktikate eripärast, väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust
teab Euroopa ja maailma ajaloo pöördelisi sündmusi ja protsesse, mõistab nende tähtsust ja mõju ühiskonna arengus	Suhtumine sõdadesse: patsifism, võidurelvastumine, desarmeerimine, tuumasõja oht. Rahvusvahelised organisatsioonid: Rahvasteliit, ÜRO, NATO. Uue maailmakorra loomise katsed. Konfliktid ja nende lahendamise püüded Lähis-Ida näitel. Eesti osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide töös	ÜLDPÄDEVUSED suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste digipädevus – suudab kasutada IT vahendeid õppimisel, leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust; LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust
rekonstrueerib minevikus elanud inimese elu, arvestades ajastu eripära ning inimese sotsiaalset ja kultuuritausta, rakendades empaatiat	Massikuritegude ideoloogilised alused ja psühholoogilised juured. Koonduslaagrid, GULAG. Kõõditamised. Natsismikuriteod. Kommunismikuriteod. Genotsiid, etnilised puhastused.	ÜLDPÄDEVUSED suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust digipädevus – suudab kasutada IT vahendeid õppimisel, leiab ja säilitab digivahendite abil

		infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit
toob näiteid ajaloost, kuidas üksikisiku valikud on muutnud arusaamasid ühiskonnas tervikuna või kitsamas valdkonnas	Koloniaalsüsteemi lagunemine ja selle tagajärjed. Uute vastasseisude kujunemine, terrorism. Islamimaailma aktiveerumine ja vastuolud läänega.	ÜLDPÄDEVUSED tehnoloogiaalne pädevus – teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt LÄBIVAD TEEMAD teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit, oskab luua kvaliteetset meediasisu
seostab Eesti ajalugu Euroopa ja maailma ajalooga, tuues esile erinevate ajalooperioodide eripära;	Rahvusvahelised organisatsioonid: Rahvasteliit, ÜRO, NATO	ÜLDPÄDEVUSED digipädevus – suudab kasutada IT vahendeid õppimisel, leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust; LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana
selgitab allikatele tuginedes tänapäeva Eesti ühiskonnale iseloomulike ilmingute ja arengute ajaloolist tausta, hinnangute muutumist ajas ja põhjendab nende tagamaid;	Ühiskondlike liikumiste ja ideoloogiate avaldumine kultuuris. Kommunismikuriteod. GULAG.	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, seostab omandatud teadmisi varem õpituga

	Küüditamised. Eesti osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide töös	LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit, oskab luua kvaliteetset meediasisu
analüüsib kultuuri ja teaduse ajaloolist arengut, nimetab teaduse ja tehnika arengu saavutusi ning kirjeldab nende rakendamist erinevast perspektiivist	Ühiskondlikud liikumised ja ideoloogiad: sotsialism, liberalism, noorsooliikumine, kodanikuõiguste liikumised, keskkonnakaitse. Ühiskondlike liikumiste ja ideoloogiate avaldumine kultuuris. Muutused elulus: naiste emantsipatsioon, sport, mood, massikultuur, kodumasinad. Teaduse ja tehnika areng: autoajastu, raadio, televisioon, arvuti, internet, kosmoseajastu. Kultuurivaldkondade arengu iseloomulikud jooned: kunst, kirjandus, arhitektuur, muusika. Mitmekultuurilisuse kontseptsioon. Poliitiliste olude mõju Eesti kultuurile ja elulule.	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustab kunsti ja loomingut tehnoloogiaalane pädevus – teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – kujuneb kultuuriteadlikuks inimeseks, mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast, väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust
analüüsib erinevatest perspektiividest kolonialismi majanduslikke, poliitilisi ja eetilisi aspekte, tuues välja koloniaalimpeeriumide tekke ja lagunemise põhjused;	Koloniaalsüsteemi lagunemine ja selle tagajärjed. Uute vastasseisude kujunemine, terrorism. Islamimailma aktiveerumine ja vastuolud läänega.	ÜLDPÄDEVUSED sotsiaalne ja kodanikupädevus - suutlikkus mõista globaalprobleeme; väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid; LÄBIVAD TEEMAD

		teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit, oskab luua kvaliteetset meediasisu
mõistab, et nii ajalooallikas kui ka ajaloonarratiiv on mõjutatud selle autorist, loomise asjaoludest, ajastust ning tõlgendajast	Massikuritegude ideoloogilised alused ja psühholoogilised juured. Koonduslaagrid, GULAG. Küüditamised. Natsismikuriteod. Kommunismikuriteod. Genotsiid, etnilised puhastused.	ÜLDPÄDEVUSED suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste tehnoloogiaalane pädevus – teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt LÄBIVAD TEEMAD teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit, oskab luua kvaliteetset meediasisu
toob näiteid erinevate kunstistiilide avaldumisest, sh Eesti kunstis	Kultuurivaldkondade arengu iseloomulikud jooned: kunst, kirjandus, arhitektuur, muusika. Mitmekultuurilisuse kontseptsioon.	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustab kunsti ja loomingut LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast

